

נחל'י נצח

יו"ל ע"י מוסדות כרמל'ב | בראשות הרב שמואל שטרן שליט"א

גיליון מס' 672
פרשת ראה תשי"פ

הדלקת נרות			
רח"ו	צאת השבת	סיום שבת	ירושלים
20:34	20:00	18:48	ירושלים
20:36	20:03	19:04	תל-אביב
20:37	20:03	18:59	חיפה
20:36	20:02	19:05	באר שבע

דבר ראש הישיבה

מסירות נפש לראש השנה

מה דורשת השנה הנסיעה לאומן • מהי דבקות אמיתית בתורה ותפילה • האם זה טוב שבדורנו לא נצרכת מאיתנו הרבה 'מסירות נפש' • מאמר מרתק ומעורר

ומשמעותיים, כמו גירושים וגיוס בחורים לצבא ופרעות ועוד הרבה סוגי פורענויות רח"ל שנתנו ליהודים הזדמנות להוכיח את נאמנותם לבורא העולם.

אבל מאידך אנו צריכים לשמוח שאנו חיים בדור נוח ונעים, כיון שלא בטוח שהיינו עומדים בכל הנסיונות שעמדו על היהודים בזמנם, ולבד זאת - הרי היו צרות צרורות שהיו נופלים על היהודים בלי שיכלו לעשות מאום נגד זה ולפעמים כל יהדותם ידה לטמיון בלא שהם אשמים בכך.

מסופר שפעם ה'חפץ חיים' ראה קנטוניסט אחד אוכל ומתנהג בצורה גסה, וה'חפץ חיים' התחיל לשוחח עימו וסיפר לו הקנטוניסט הזה שהוא יהודי שנלקח ונחטף לצבא בכוח לפני עשרים וחמש שנה, מול עיני אימו הבוכיה. בסייעתא דשמיא החפץ חיים הצליח להחזירו בתשובה שלמה, עד שהיה לאחד מתלמידיו של החפץ חיים, אבל לא כל הסיפורים הסתיימו בטוב.

יש סיפור דומה מהדור האחרון, וכך היה: יהודי מבוגר נסע לאומן לפני כחמש עשרה שנה, וכשהגיע לאומן התעורר לחפש את בתו שנאבדה לו לפני השואה, ונעשה לו נס גדול ובדרך פלא ממש הוא מצא את בתו, אבל ה' ירחם היא הייתה כבר נשואה לגוי.

הזיזו את השטיח

אבל כמו שאמרנו, היה אז הרבה אפשרויות לעבוד את השם במסירות נפש. אחד מקרובי משפחתי שהשתייך לחב"ד הצליח להתחבר לאחד חבורת חבדניקים ברוסיה לפני כשבעים שנה, בזמן הקומוניזם, אך גם כשהיה אדם חודשים מספר הם עדיין לא גילו לו היכן המקווה שלהם, כי לא בטחו בו. רק אחרי כחצי שנה בערב יום כיפור, שאלו אותו אם הוא מעוניין לטבול במקווה. הוא היה מופתע מאד, הוא כלל לא ידע שיש להם מקווה, אך הם לקחו אותו לסלון בביתו של יהודי אחד, הזיזו את השטיח שהיה מתחת לשולחן בסלון, ושם היה חתיכת קרש שמתחתיו היה מקווה. כך זגו הם בסיביר לטבול...

שם היתה מסירות נפש גדולה ליהדות. היום, בלי עין הרע, כל אחד יכול לפתוח ספר וללמוד ואף אחד לא מפריע לו ברוח ה' חוץ מ... היצר הרע. עלינו להודות על מה שה' מטיב עמנו, להתחזק במסירות נפש בדברים שהשם מזמן לנו גם בדורנו, ועל ידי זה נזכה שימשך לנו שפע דקדושה ונזכה להגיע לרבינו הק' ולפעול את כל התיקונים הנוראים והנפלאים.

ונועמים כבר בערב שבת מברכין חודש אלול וערב הנסיעה לאומן, שהשנה דורשת מסירות נפש ותפילה והתבודדות שתיפתח לנו הדרך לראש השנה הבא עלינו לטובה. הבה נתחזק עתה בתפילות הקבועות ובתפילות אישיות מעומק הלב כדי שכולנו נוכל להגיע לרבינו לראש השנה, שעל זה אמר רביז"ל (חיי מוהר"ן רכ): 'מה אומר לכם, אין דבר גדול מזה!'

רבינו הקדוש אמר: 'את האדם הפחות ביותר מאנשי - אני מוליך בדרך של צדיק גדול', וחלק מהדרך היא שעת ההתבודדות שאנו עושים, שזה דרך של צדיקים גדולים, ומה שהצדיקים הגדולים זכו להתדבק בה' זה היה ע"י התבודדות, שזה הדרך להתקרב ולהידבק בה' באמת.

**יהודי מבוגר
נסע לאומן לפני
כחמש עשרה שנה,
וכשהגיע לאומן
התעורר לחפש
את בתו שנאבדה
לו לפני השואה,
ונעשה לו נס גדול**

שעה של דבקות אמיתית

ועיקר ה'דרך של צדיקים גדולים' זה על ידי 'שעה', שזה לשון 'שיועה', שכמו שאדם הזקוק לשיועה לא יושב שליו אלא מתעקש עד שנושע ומרגיש שהכל הסתדר, כך גם בהתבודדות צריך שהאדם יעשה 'שעה התבודדות' עד שהוא מרגיש שההתבודדות הייתה באמת ראויה להיקרא שעה התבודדות...

וכדי להגביה את המושגים שלנו בעניין דבקות אמיתית נספר על ר' שמואל אייזיק צ"ל, תלמידו של רבינו הק'. ר' שמואל אייזיק היה אחד מה'שרפים' הכי גדולים, והיה יושב עם טלית ותפילין מהבוקר ועד מנחה והיה עוסק כל הזמן בתורה ותפילה ובשאר עניני עבודת ה', וכשרצו לשוחח עימו היו חייבים להמתין עד אחרי מנחה, כי רק אז היה אוכל חתיכת לחם ושותה מעט מים חמים. עד כדי כך, שפעם אחת מוהר"ת רצה להודיע לו שאנ"ש רוצים לנסוע לאומן ולשבת מברכים שבת, ומוהר"ת ראה שהוא לא יכול לגשת ולדבר איתו מגודל דבקו בתורה ובתפילה אז מהור"ת הלך לדרכו מבלי לפגוש אותו ולשוחח עמו.

השנה אכן צריכים הרבה תפילות בכדי שנוכל להגיע לאומן, וברוך השם יש לנו היכן להראות את מסירות הנפש שלנו לבורא עולם, כי בדור שלנו בדרך כלל אנחנו מסתדרים מצוין ואין קושי מיוחד בקיום מצוות, וטוב שנצטרך 'להזיע' מעט לצורך ההגעה לאומן, שנעשה גם אנו מעט מסירות נפש.

פרעות ושמדות

בדורות שעברו היו הרבה פעמים נסיונות רבים

להזמנות:

02-6289761

052-7679638

ספרו החדש של הרב ח' שמואל שטרן שליט"א

שביל חדש

נפתח אל הלב

העצמת נפש הילד: עמידה בנסינות

לכל אחד בחיים קשיים ונסינות. חלק מהחיים הם הנסינות שלנו, המשתנים מדי תקופה ותקופה, וכאשר אנחנו מתגברים על הנסינות אז אנחנו בעצם זוכים למלאות את שליחותינו שלמענה באנו לעולם. יש שאף אמרו שמטעם זה נקראים אנחנו "בני אברהם אבינו", שכולנו נוצרנו בכדי לעבור נסינות כמוהו.

לא פחות חשוב להרחיב באזני הילד ולהסביר לו מה מטרת הנסיון שאנחנו עוברים. יש צורך גדול שהילדים יפנימו את חשיבות המטרה לעמוד ולהתגבר על הקשיים הלא שיגרתים - והממש לא קלים לפעמים - בעת הנסיון.

צדיק - רק עם שבע נפילות

מפורסם ממרן הנצי"ב מוולאזין זצ"ל שיש שלושה מטרות לנסיון שהשם מנסה האדם באשר הוא: א) כדי להוכיח לאדם עצמו ולאחרים עד כמה הוא חזק ומסוגל לעמוד בנסיון למען ה'. ב) כדי להשביח את האדם, שיוכל להוציא מהכוח אל הפועל את הפוטנציאל שלו לקדש שם שמים גם כשזה קשה. ג) כדי לכפר על עונות הדור, לאפשר את קיום העולם שאנו חיים בו.

יש להסביר זאת לילדים, שלא יתעצבו ויתמרמרו ח"ו בעת נסיון וקושי, אלא ישמחו לקראת המנוף והמקפצה, הגיעה העת להתרומם, להתעלות, לתפוס גובה. הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל פירש את הפסוק "שבע יפול צדיק וקם", שהדרך להיות צדיק, הנתבי המוביל להתרוממות, הם הנפילות והניסיונות, כך הופך האדם לצדיק, כך הוא מתרומם, כך הוא מתעלה.

הנסינות אינם "פאשלה", הם הדרך היחידה!!!

בכך שהצלחנו להחדיר בהם את גודל חשיבות הנסינות, אנחנו נותנים בילד אמון שיצליח לעמוד בקושי, וכמובן, כשהילד מרגיש בליבו שההורים מאמינים בו באמת, זה מחדיר בו כבוד עצמי ואחריות על מעשיו ורצון להקטיב בשמחה להנחיות ההורים, מתעצמת בו הסמכות העצמית והשאיפה להגשים את שההורים מצפים ממנו לצלוח בהצלחה את המהמורות והדילמות, ובדואי הילד ישמח לעמוד בזמנים שההורים יקציבו לו כמה הוא יכול לשחק במשחק ליד בבית.

יש לזכור את הכלל: אף שאנו רואים שהעולם כולו מתרסק כיום בהרבה תחומים, אבל אם בנינו את בניינו הפנימי של בננו כראוי - הוא נשאר שלם בתוכו, כמו שנאמר ביעקב אבינו "ויבא יעקב שלם", שלום בגופו שלום בממונו ושלום בתורתו.

אסיים בפסוק שדוד המלך ושלמה בנו אמרו בסגנון אחד, שניהם באו למסקנה אחת, שהתחלת העבודה תלויה בהשקפותיו הנכונות של האדם: "מה" מצעדי גבר כונונו" - אבל "ודרכו יחפץ" (תהילים לז כג), השם מצעדי אותך בדרך הנכונה - בתנאי שאהיה רוצה וחפץ בדרך ה'. וכן אמר שלמה (משלי כ כד) "מה" מצעדי גבר ואדם מה יבין דרכו", האדם צריך להבין מהי דרכו בה הוא רוצה ללכת ואז השם מצעדי אותו בדרך ההיא.

ה תקשר אלי אחד מההורים החשובים שליט"א, ו'שאלה סבוכה' בפיו [כך הקדים האב באזני].

- מה השאלה ומה הבעיה?

היות שאנו נמצאים כעת בתקופת "בין הזמנים", ובדרך כלל בימים כתיקונם נוהגים רבים - ואני בתוכם - לנפוש עם המשפחה, לצאת ולטייל בהרי הארץ ובבקעותיה, לחזות בפלאי הבריאה וארץ הקודש, ודרך זה יש לנו ההזדמנות להדגיש בלבם את הפסוק "מה רבו מעשיך ה', כולם בחכמה עשית". בשנה זו רבים ביטלו סדר ומנהג זה, כל אחד מסיבותיו, הן בגלל בידוד או מחלה מאומתת ח"ו, או פשוט כדי שלא יזיקו לאחרים ושלא יינזקו מהם.

השאלה הנשאלת מההורה המסור להצלחת בניו שיחיו, שעקב כך שמתחילת בין הזמנים לא יצאו כלל מן הבית הילדים רוצים לרדת לחצר הבניין ולהתאווור במשחקי חצר וחברה. האם נכון לאפשר לילדים לצאת החוצה למגרש המשחקים, בתוך מערבולת הילדים מכל השכונה, כל סוגי הילדים מכל המגזרים, במגרש ללא פיקוח בו כל אחד ואחד עושה שם את שמתחשק לו ועולה על דעתו באותו רגע, בלי שום תכנית והשגחה? האם לאפשר להם את החוויה שיש להם ממש קרוב לבית, או שעליו לעמוד על כך בתוקף ופשוט לא לאפשר לילדיו לרדת למגרש ליד הבית בשום פנים ואופן, כי לצד החוויה שקיימת במגרש קיימת גם סכנה רוחנית?

לשאלה מתוספת מצוקת ההורים, שמתקשים להחזיק את הילדים בבית בלי שום תכנית וכיוון, עד כדי שהילדים מעלים על קצה מחשבתם - בשביל מה אנו קמים בבוקר בכלל, במשך תקופת "בין הזמנים"...

למה נקראנו 'בני אברהם'?

בסייעתא דשמיא ניסתי לענות ולהקיף את כל צדדי השאלה והתשובה בשיקול דעת נכון, ואפרוס את מקצתם כאן לפניכם:

הפתרון הפשוט ביותר הוא כשהאב או האם יכולים לרדת עם הילדים למגרש המשחקים ולהשגיח על חינוכם. פעמים רבות זה לא מתאפשר, אך לא לתת להם כלום - בודאי לא בריא ולא מועיל, לא להם ולא להורים.

ולכן: ככלל ניתן לומר שיש להניח לילדים לצאת, ואת כל מקרה יש לשקול לגופו בהתאם לגיל הילד ולאופיו, וגם במידת התלות, הקשר והאמון שיש לילד בהוריו. את התשובה הפרטנית שנתתי לו לא שייך להעביר בגליון המיועד לקשת רחבה של אנשים, אך דבר אחד אעביר כאן שיעזור מאוד לילד להיות חסין וחזק מול נסינות שודאי יקראו אליו במהלך החיים, גם אם לא בחצר הבניין או במגרש המשחקים.

כהורים עלינו להסביר לילד את העובדה שיש

השקר הכפול

ז

הוא, אנחנו בשבת מברכין אלול.

הגיע הזמן להתניע את המנועים, כמו שכותב המטה אפרים 'מראש חודש אלול ואילך הם ימי הרחמים והסליחות וימי רצון'. כולנו גדלנו על הסיפורים על זקנים שהתעלפו בבית הכנסת כשהכריזו 'ראש חודש אלול יהיה ביום...'. וגם אם איננו בדרגה של התעלפות - עדיין מותר לנו להתחיל קצת לזוז לקראת הימים היפים והנעימים האלו.

אז מה בעצם עושים באלול? אם אני רוצה להתקדם בעבודה הזו, מה עלי לעשות?

ובכן, יש כמה מקומות בליקוטי מוהר"ן אותם אנו צריכים ללמוד וליישם באלול, אבל אני אביא לך רק משהו קטן, נקודה מחזקת ומרגשת, שתעזור לנו למצוא כח גם כשאין לנו כל כך.

אחד המקומות בהם רבינו הק' מדבר על אלול הוא בחלק ב' תורה פ"ב. רבי"ל מביא שם את מה שידוע שאוהבינו משה רבינו עלה לקבל את הלוחות השניות בא' אלול ושהה בשמים עד יום הכיפורים,

אך מוסיף חידוש גדול ויפה: משה סלל בימים אלו דרך כבושה ומפולסת ללכת בה. הדרך היא, שגילה שגם כשאנו למטה בתחתית וגם כשאנו למעלה ומרחפים ברקיע השביעי תמיד השם איתנו.

רבינו מתייאשים כשאנו למטה וזאת משה בא ללמד אותנו שהשם איתנו בכל מצב, וגם יש כאלה הפוך: כשהם מרגישים על הגובה אז הם שוכחים את השם. הדרך שמשה רבינו סלל היא לדעת שהשם נמצא בכל מקום, בין למעלה ובין למטה.

כי היצר הרע כולו בנוי על שקר. איך הלשון של רבי"ל: 'השקר, שהוא הרע, שהוא הטומאה' (ח"א סי' נא). כל התחבולות של היצר הרע בנויים על קצב שחור ונמוך. בתחילה הוא מספר לך סיפורים למה כדאי לך לעשות את העבירה ולמה לא תפסיד, [ולפעמים גם

משכנע אותך שזה ממש מצוה], והשקר הכי מרגיז הוא אחרי שנכשלת והשתכנעת ממנו, שאז הוא מתהפך במאה ושמונים מעלות ומסביר לך כמה העבירה נוראה וכמה אתה גרוע ואין לך סיכוי.

זהו הכזב הגדול שמשאיר אותנו תפוסים במצודתו. האמת היא ש'השוכן איתם בתוך טומאותם' (ויקרא טז טז), וכמו שרש"י מסביר שם 'אף על פי שהם טמאים שכינה ביניהם'. זהו. נקודה.

ואת זה היצר כל כך רוצה שתשכח, כי אם רק תדע את זה, - שהשם איתך בכל מצב, וגם אם תעשה נסיקה לגובה ותגיע עד לשמים שם השם יהיה אתך, וגם אם תעשה לך מצע מזבל בשאלו תחתית גם שם השם נמצא, והוא אוהב אותך תמיד גם אחרי שעשית כל מה שלא יהיה - דבר ראשון תתבייש לעשות עוד עבירות, כי אבא האוהב נמצא פה ואיכפת לו מאוד ממך, ושנית - תרצה לעשות תשובה!

זהו התפקיד הראשון שלנו באלול, וזה, אומר רבי נתן, עשה משה רבינו ועושים אחריו באלול כל הצדיקים האמיתיים ותלמידיהם בכל דור ודור, ש'מודיעים בכמה לשונות ואזהרות וכרוזים הרבה בלי מספר (!) שה' יתברך עדיין עימנו, עם כל אחד ואחד, אפילו עם החוטא הגרוע שבכל העולם כולו!'. אחרי שאנו יודעים את זה יש לאיפה להתקדם הלאה, אבל זה הבסיס, והבסיס צריך להיות איתנו וחזק שלא נידהו כל רוחות שבעולם: תמיד השם איתי, יהיה מה שיהיה, יעבור עלי הכל ח"ו - אבל השם איתי, השם רוצה בי, מעוניין בי, עדיין יש לי דרך לחזור אליו גם מהמקום שלי, שיכול להיות עמוק עמוק בתוך הגיהנם האינטרנטי או כל גיהנם אחר.

זוהי תחילת כל התורה כולה, ואידך - זיל גמור. (ליקוטי הלכות עדות ה' אות ט ואילך)

לצעיירי הצאן

גם זה 'מסירות נפש'?

בדורות שעברו היו הרבה פעמים נסיונות רבים ומשמעותיים, שנתנו ליהודים הזדמנות להוכיח את נאמנותם לבורא העולם. היום, בלי עין הרע, כל אחד יכול לפתח ספר וללמד ואף אחד לא מפריע לו. ה'מסירות נפש' נשארה כמעט קלישאה בעלמא

גאונות עם מידות נפלאות

גאונותו ושליטתו בכל מרחבי התורה היו ידועים לכל. דיון קצר התקיים בחשאיות בבית טובי העיר, ובסופו הוחלט פה אחד על התאמתו המדויקת של הגאון לתפקיד.

אך כעת נתקלו ראשי הקהל בבעיה: דודו של רבי יעקב אורנשטיין היה הגאון רבי נפתלי הירץ חריף, והיה מבוגר בהרבה מרבי יעקב. זו ממש פגיעה ישירה בכבוד תורתו של רבי נפתלי אם ימנו על עירו את אחיינו הצעיר ממנו בהרבה.

דעות רבות עלו על השולחן, אך ההתנגדות התקבלה:

טובי העיר יגישו לרבי נפתלי בהצעה לרבנות העיר, ורק אם ידחה את ההצעה יוכלו לגשת לאחיינו ולהציע לו את המשרה הרמה.

ראשי הקהל פנו לרבי נפתלי הירץ חריף כשבידם כתב רבנות חתום והגישוהו לפניו בחגיגות. רבי נפתלי הודה על ההצעה, אך הסביר שמחמת תשורת כוחו וגילו המבוגר איננו רואה את עצמו ראוי לשאת בעולה של העיר.

העסקנים הודולרבי נפתלי ויצאו החוצה, כשמקורביו של רבי יעקב שמחו מאוד למשמע התשובה: כעת יוכלו למנות את רבי יעקב לרב בעירם, ללא שום חשש פגיעה!

כבר למחרת הוכן כתב רבנות חדש בחתימתם המסולסלת של כל פרנסי העיר כשרבי יעקב אורנשטיין כתוב בהדר במרכזו. בהדר הגישו לרבי יעקב את הכתב בהדגישם באזניו כי דודו הגדול לא ייפגע מהעניין, ולשמחתם כי רבה נאות רבי יעקב לציטול על שכמו את המשרה.

קולות שמחה נשמעו בעיר וההכנות למעמד ההכתרה החלו בקדחתנות, אלא שהשמעות הגיעו גם לאזניה של דודתו הרבנית, אשתו של רבי נפתלי הירץ חריף. זו האחרונה לא היתה מרוצה כלל מן העניין, שלטענתה פגע קשות בכבוד בעלה. 'זה הכבוד המגיע לך בעת זקנותך?' ייסרה את בעלה, 'שאחיין הצעיר ממך ישלטו על העיר בה אתה מתגורר, ובכללה יהיה עולו מוטל עליך, דודו המבוגר?'

אך צערה לא ארך זמן רב, כי כששמע רבי יעקב את עגמת הנפש שגרם לדודתו - ואולי בעקבות כך אף לדודו - פנה אל ראשי הקהילה וביקש לבטל את התכנית כולה. 'איני רוצה שבעקבותיי יגרמו צער ועגמת נפש לבר ישראל, לא כל שכן לדודו אהובי.'

לשוא ניסו בני העיר להסביר לו כי 'העסקה' נחתמה רק לאחר הסכמתו המפורשת של דודו הזקן, כי רבי יעקב היה חזק כצור: 'לפועו בן אדם - מבחינתי הוא קו אדום שלא ניתן לעברו.'

בלית ברירה קיבלו בני העיר את התפטרותו ודודו רבי נפתלי כיהן כרבה של ירוסלב בעשרים השנים הבאות, עד לפטירתו, אך את השיעור במידות-טובות לא יכלו הירוסלבים לשכוח, גם לא לאחר עשרים שנה.

(מקורות: שיח שרפי קודש (פולין); משולחנם של אחרונים)

און אדיר היה רבינו יעקב אורנשטיין בעל ה'ישועות יעקב'. מוחו היה חד כסכין שחיטה וכרחב מלוטשת, ותפישתו והבנתו מהירים כברק. סיפורים למכביר סופרו על שכלו הגאוני, ונביא כמה מהם, רק בכדי שנבין במי אנו עוסקים.

סיפר מוהרמ"מ מרגליות הרב דאלטונה: רבי שלום מקאמינקא, גאון חסידי מפורסם ותלמידו של ה'שר שלום' מבעלזא, נפגש פעם עם ה'ישועות יעקב' לאחר שעסק זמן רב בסוגיית עגונות בעטיה של אשה מסכנה. רבי שלום הראה ל'ישועות יעקב' את התשובה ההלכתית שכתב בנושא וניכר היה כי רבי יעקב נהנה מההיקף והחכמה הרבה שניבטה מן הכתוב, אך העיר לרבי שלום כי לפי דבריו של הריטב"א הרי שכל סברתו נסותרת, ובנפול היסוד נפל הבניין.

רבי שלום קימט את מצחו בפליאה, והפטיר כי בהלכות עגונה לא נמצא ריטב"א שזכה ואף הפוסקים לא הביאוהו.

ה'ישועות יעקב' חזר שוב על דעתו, ורבי שלום הסביר שדבר כזה לא ייתכן: 'זה עתה למדתי את כל הלכות עגונה עם כל המפרשים, וריטב"א שזכה זה ראיתי. זה פשוט לא אפשרי. לעומתו השיב ה'ישועות יעקב' כי הוא כבר עשרים שנה לא ראה את הריטב"א, אך עדיין הוא בטוח שהוא נמצא במקומו.

נו, ניתי ספר ונחזה. עד מהרה הובא ספר חידושי הריטב"א לשלחן הרבנים, ויפתח הספר וימצא כאשר דיבר הרב מלבוב. התפעל הרב מקאמינקא עד למאוד, ואמר: 'אז מ'זאגט א גאון - זאל מען גליבען' - [כשאומרים שהוא גאון - תאמינו]...

ולא זו בלבד, אלא פליאה הראה את כוחו בירידה לעומק דעתם ושכלם של בני אדם. אחד הסיפורים היה כאשר ה'ישועות יעקב' נצרך לצאת לנופש באחד הכפרים הסמוכים, ואמר לבנו מרדכי זאב ולאחינו מרדכי זאב איטינגא [בעתיד ממחברי הספר "מפרשי הים"] שהיו תלמידיו המובהקים, שימשיכו ללמוד ויחדשו בלימודם כרגיל, ולאחר שיחזור ישמע את חידושיהם ויחווה את דעתו.

בחזרו מכפר הנופש פנה ה'ישועות יעקב' לתלמידיו ועוד בטרם הסיפיקו לומר מאום החל ה'ישועות יעקב' לומר: 'בני רבי מרדכי ודאי חידש את הדבר הזה, הקשה כך ותירץ כך; אחייני שאלו, הוסיף להקשות כך ולבסוף יישב את הכל בתירוץ הלה, וכך המשיך לומר עד הדרך בו גמרו את לימודם כשפיותיהם של התלמידים פעורות לרווחה בהשתאות.

ברור היה מאליו, שכשבני העיר ירוסלב ביקשו למנות רב לראשם נתנו עיניהם בבן עירם רבי יעקב אורנשטיין. הוא אמנם עוד לא חיבר את הספר 'ישועות יעקב', אך

גאון עולם מעבר להשגה. שער הספר 'ישועות יעקב'

שאלה:

האם אני חייב לבדוק כל יום את הציציות של ה'טלית גדול' שלי, או שיש מקום להקל? [את הטלית קטן פשוט לי שאיני צריך לבדוק].

לסמוך על החזקה.

כסיכום אפשר לומר שאת הציצית עליה אתה מברך אתה חייב לבדוק לפי כל השיטות, אבל אדם נשוי שלא מברך על הטלית קטן אינו חייב לבדוק לפי ה"טז, כי החיוב לבדוק נובע מחומרת 'ברכה לבטלה'.

ולהלכה: ה'משנה ברורה' (שם סק"ב) פוסק כשיטת המגן אברהם, שחייב לבדוק גם את הציצית שאתה לא מברך עליה. וכן פוסק ה'שולחן ערוך הרב' (סי"ג) וה'כף החיים' (סקל"ח). אמנם הגר"ש וואזנר (שבט הלוי ח"ב סי' נח) כתב שכבר הכריעו הפוסקים שיעקר חובת הבדיקה היא משום ברכה לבטלה. וה'ערוך השולחן' (סט"ו) והגר"ע יוסף יחיה דעת ח"ו סי' א) כתבו שכל הבדיקה אינה מעיקר הדין אלא ממידת חסידות, וכע"ז דעת הגר"ר עזריאל אויערבאך. יש להוסיף, שהפוסקים הביאו את דברי ה'תהלה לדוד' (שם סק"ד) שפסק שחובת בדיקת הציצית היא רק בשעת הליכה. ולדבריו, אדם שלא מוריד את ה'טלית קטן' בלילה אינו צריך לבדוק עד שהוא מוריד את הציצית במקווה.

תשובה: תראה לי להפתיע אותך, שלדעת ה'שו"ע הרב', ה'משנה ברורה' וה'כף החיים' חובה לבדוק גם את ציציות ה'טלית קטן'!

החוב דבר: נאמר ב'שולחן ערוך' (או"ח סי' ח ס"ט) שאדם צריך לבדוק את חוטי ציציותיו קודם הברכה.

והנה, כיון שאתמול בדקת והציציות היו שלמות, אולי נוכל לסמוך על 'חזקה' שעדיין הן שלמות?

שני תירוצים בדבר: ה'טז' (שם סק"ח) כתב שאכן אפשר לסמוך על 'חזקה' של אתמול ושלשום שהציציות עדיין שלמות, אך כיון שאתה מתכוון לברך על הציצית, וברכה לבטלה הוא איסור חמור מאוד, לכן לא סמכו על 'חזקה' והצריכו אותך לבדוק שוב לפני הברכה. נמצא שרק אם אתה מברך על הציצית הנך חייב לבדוק, אך אם אינך מברך יש לסמוך על 'חזקה'.

אבל המגן אברהם (סקי"א) כתב שאי אפשר לסמוך על 'חזקה' של אתמול משני טעמים: האחד - שאסור לסמוך על 'חזקה' במקרה שאתה יכול לבדוק, והשני - שמצוי שהחטים יחתכו ולכן אסור

ניצוץ לשבת

מתוך גיליון 'ניצוץ', מגזין הלב לכל המשפחה

גדרות וגדרים

להתהפך במאה ושמונים מעלות. מדוע? כי אתה קבעת את הגדרים, ואז זה פעם כך ופעם כך, לא משהו קבוע ובוודאי שלא נצחי. זה לא דבר אמיתי, אלא דבר שנתון כל הזמן לשינויים.

אתן לכם דוגמא נוספת מחיי:

אני משתדל לא לגעת בבשר באמצע השבוע מטעמי בריאות. יום אחד חיממו בביתו בשר טעים מאוד שנשאר משבת. באתי הביתה בצהריים רעב, כי לא אכלתי מהבוקר, והרחתי את הריח הטוב הזה... איך לא אוכל את הבשר?! אף שאני רוצה לשמור על הגדר הזה, אינני מצליח תמיד לעמוד בו... מה עשיתי? כידוע, אנחנו מחכים חצי שעה בין אכילת גבינה לאכילת בשר. פתחתי את המקרר וטעמתי קצת גבינה, ומפני שיראת השמים שלי חזקה יותר מהגדרים שאני

גדר מחוררת מעשי ידי אדם...

מציב לעצמי, לא נגעתו בבשר... אם לא הייתי חושב על התחבולה הזאת, לא הייתי יכול לעמוד מול אותו פיתוי.

כי גדר שאתה עושה לעצמך לא יציב באמת, רק גדר של יראת שמים היא חומה אמיתית ויציבה.

(ה"ה ר"ח"ה שמואל שטרן שליט"א, מגזין 'ניצוץ' אדר תש"פ)

סבירו לי איך מעשנים רבים אינם מסוגלים להחזיק מעמד יום אחד - ואפילו חצי יום - מבלי לעשן, ואילו בשבת הם מסוגלים בקלות

לא לעשן?! זה רק בזכות יראת השמיים שיש להם. מבחינתם, בשבת אין בכלל שאלה אם לעשן או לא - זה אפילו לא נתון לבחירה.

כאשר לאדם יש יראת שמיים, יש לו גדרים אמיתיים, כי הוא פוחד מה'! אם אין לאדם יראת שמיים, איך יוכל לעמוד מול הפיתויים השוטפים? תמיד הוא יחצה גבולות.

אם מדובר בגדר שלך, אתה תיפול בסוף. גדר חיצונית, כמו מס הכנסה, היא חזקה יותר, אבל גם היא לא תחזיק מעמד אם

יראה לך שלא יתפסו אותך. בקיצור, לא יעזור שום דבר: לא בית דין, לא מס הכנסה ולא מס ערך מוסף... תמיד האדם יעבור את הגבולות.

גדרים שאתה מציב לעצמך טובים לתקופה מסוימת, אבל בתקופה הבאה אתה יכול לעשות בדיקת ההפך,

פתגם השבוע

חינוך ילדים דורש: תשומת לב רבה, לימוד הנושא, הקדשת זמן, ומחשבה

מתוך הספר 'פיקדון משמים', המדריך המושלם לחינוך. מאת ראש הישיבה הרב שמואל שטרן שליט"א

הצלחת ולרפואת הרב אליעזר בן עטיא שליט"א

טל משה בן בת שבע ואדל בת דבורה ציפורה רחמים לכל הישועות

הגלון נתרם השבוע

הצלחת משפחת אוקן

הצלחת משפחת שרון

הצלחת משפחת שילר

נס"ז ב"יה

סטודיו טאטע

סטודיו ליצירה יהודית

ליצוב נרפי | צילום ילדים ומשפחות | מתנות ומזכרות |

tate.odell@gmail.com | 054.844.1858

ההיכל המקורי של אברהם שטרנהרץ

במזו בימים ההם: ההתחדשות המרגשת של בית הכנסת העתיק

דאס, אבער דעם רבי'נס זאך איז א קוואל, א קוואל [-]מה אומר לכם, כבר הרבה פעמים למדתי זאת, אך עניינו של רבינו ז"ל הוא מעיין נובע, שבכל פעם מוצאים בו דברים מחודשים].

אינני נבהל מן המוות

מסופר כי בעת שהירדנים הפגיזו את העיר העתיקה ופגזים התעופפו לכל עבר, כשכולם היו אחוזה בהלה ופחד נוראים, השתומם החסיד רבי דוד שכטער זצ"ל לראות את רבי אברהם ז"ל יושב והוגה בתלמודו בישוב הדעת ובנחת. שאלו רבי דוד: 'מה יהיה איתנו, הרי כולנו קרובים למיתה ח"י!'. נענה רבי אברהם ואמר: 'אני כבר זקן וישיש, ועברתי כל כך הרבה הרפתקאות נוראות בריצחות הבאנדי'ס והקומוניזם וכו', לכן אינני מתרגש כבר ונבהל מהמיתה...'. עד כדי כך היה ר' אברהם מופלג בגדולתו, שכל מה שדאג באותו יום שיש נורא זה היה רק 'מהיכן ישיג יין לקידוש בליל שבת' בתוך כל הטבי והגירוש.

חסידי ברסלב שזוכים להתפלל שוב בבית הכנסת העתיק שהקים רבי אברהם, מספרים כי "ההרגשה במקום היא כאילו הזמן קפא למשך כמה עשרות שנים, וכעת הקב"ה זיכה אותנו לשוב למקום העתיק בזמן הזה". כבר מהשבת הראשונה, מיד עם פרוסום פתיחתו של המקום, נערכו בין הקירות העתיקים תפילות ליל שבת, מנחה של שבת וסעודה שלישית כיד המלך, אל מול חומות העיר העתיקה, וכולנו תקוה כי בעזרת ה' המקום ימשיך להתפתח ולשמש כבית שמגדלים בו תורה ותפילה.

עבודתו המופלגת של הארי שעלה מאומן הייתה לפלא עצום בין אותם קירות חול עבים, מגושמים ועתיקים. כמי שלא נתן לעצמו יום אחד של מנוחה, הפך החסיד רבי אברהם זצוק"ל את הגשמיים לרוח ואת העתיקות להתחדשות, ובית הכנסת הפך למקום הלוהט ביותר באש הקודש של רבינו הקדוש בעיר העתיקה של ירושלים, עד לכיבוש העיר על ידי הלגיון ירדני במלחמה הקשה, מלחמת תש"ח.

התרגשות עצומה

אך בשבועות האחרונים, בית הכנסת העתיק דחסידי ברסלב בעיר העתיקה בירושלים, שהוקם על ידי רבי אברהם שטרנהרץ זצ"ל, זוכה לעדנה מחודשת. לאחר שנים שהיה סגור לתפילות, שופץ בית הכנסת וסודר וכעת נפתח מחדש לחסידי ברסלב שהתרגשו עד לעמקי נפשם.

"ההתרגשות הייתה עצומה בפתיחת המנין ובחידושו" מספר ר' אברהם לייב בורשטיין, אחד ממחדשי המקום. "לב של ברסלב" ער מרגיש מיד שהוד קדומים אופף את הקירות העתיקים שספוגים בתפילות זקני א"ש של הדור הקודם" הוא אמר בהתרגשות, אחרי ימים ארוכים של עמל והשקעה בכדי להשיב את המקום לידיהם של חסידי ברסלב שיוכלו להתפלל בו כבעבר.

סיפורו של הבית נכנסת העתיק החל כשהוקם על ידי החסיד רבי אברהם שטרנהרץ זצוק"ל. בחודש אדר שנת תרצ"ו, בהיותו זקן ושבע ימים בגיל 73, עלה רבי אברהם לארץ הקודש, והתיישב בירושלים בין אנ"ש בבתי הונגריין ואח"כ בעיר העתיקה, וכמוכן התקבל בין הענקים אנשי השם בחבורת אנ"ש כבחיר בני החבורה, והיה לראש המדברים ולבעל התפילה הקבוע.

קירות ספוגים באש של ברסלב

תקופה קצרה אחרי שעבר להתגורר בעיר העתיקה הקים רבי אברהם זצוק"ל בית כנסת בסמוך לביתו ברובע היהודי. רבי אברהם, שהיה החזן בקלויז במשך עשרות שנים באומן והיה ידוע כבעל תפילה מיוחד במינו בקולו האדיר והנעים, המשיך את תפקידו גם כאן בארה"ק באותו בית כנסת.

הרה"ח מרדכי אלעזר רובינשטיין זצ"ל סיפר פעם כי בכל יום אחרי שרבי אברהם ז"ל וחבורת העובדים הנודעת סיימו את תפילת הוותיקין בבית המדרש, היו נכנסים שאר חסידי ברסלב לרבי אברהם לשמוע ממנו דיבורים יקרים הנובעים מהנחל הנובע מקור החכמה. ר' אברהם היה יושב ולומד בספרי רביז"ל והיה מתחיל בפתגם זה: 'וואס זאל איך אייך זאגן, איך האב אסאך מאל גילערנט

הופיע! גליון חודש אב

מבצע מיוחד
למצטרפים כעת
למגזין המוביל
של רבי נחמן
למשפחה
ולילדים

ניצוצות
גיליון לכל החופשה

מוקד: 02-623-1218
מנויים: